Ан Тереза

XX

Ан Тереза

Алагалажәа

Шәартҭ ишәаҳахьазар Ќалап Ан Тереза илызкны. Ан Тереза аҭоурыхтә хаҿуп. Уи 20 тәи ашәышықәса аԤбатәи абжаразы аус луан. Ан Тереза лыђсы шҭаз Аицқьа лоупхәа дрыђхьаӡон, аха официалла уи лыђсра аамышьҭахь иланаршьеит. Иара усгьы дызлалукаауазеи ари ађхәыс? Шәааи иаҳдырп уи лыђсҭазаара.

Лыђсҭазаара аҭоурых

Ан Тереза диит 1910 шықәса, нанҳәамза 16, ақалақь Скопиа аЌны. Уи лҭаацәа акыр змаз Албаниатә акатоликцәа ракун. Уи лыӡӡахратә хьӡыс илыман Гонжа – Агнеса.

Аӡӷаб лҭаацәа анцәадхазҵоз ақьырсианцәа ракун. Ессыуаха аҭаацәа зегьы асасдкыларҭа ауаҭах аҟны еизон, анцәа иҳәон. Мчыбжьык знык ан лхылҵ лыманы ахәшәтәырҭа ахь днеиуан. Ан ахәшәтәырҭа ахь амаҭәеи, афатәи налгалон. Ан илҭахын лхылҵ абзиара аҟатҵара длыртҵарц, ауадаҩреи ацәгьареи иҭагылоу рзы абзиабара аадырԥшларц. Уи лассы лхылҵ иралҳәон "Шәарҭ шәынасыԥ иакит, аҩны ду, иԥшӡоу аҟны шәынхоит. Шәарҭ афатә шәымоуп, амаҭәа, акгьы шәыгым. Аха иҟоуп ахуҷқәа, измам афатә, ирымам амаҭәа. Арҭ ахуҷқәа анчмазаҩхалак, изхылҵыз урҭ рыхәшәтәраз аԥара рымам". Ганжа – Агнес хуҷы ибзианы илгәалашәон лан лажәақәа.

Ганжа –Агнеса иреиӷьӡаз аҵаҩы лакун. Уи илахҿыхыз, азҿлымҳара змаз ӡӷабын. Уи еснагь шьоукы дрыцхраауан. Ганжа - Агнеса активрала далахуын акласс ианхыганы иҟаз аԥсҭазаара. Уи агәыԥ аҟны ашәа лҳәон, акьатара

алырхәон, ажәеинраалақәа лыԥсуан. Агәыртҵӄәыл ду змаз ахуӌы лаҧтцамҭақәа ркьыҧхьуан аҭыҧынтәи агазеҭ адаӄьақәа рҿы.

Ганжа – Агнеса лаб аҭаацәа ргәы рҿанымкуа дыҧсит. Аҭаацәа аматериалтәи, адоуҳатәи ауадаҩрақәа ирықәшәит. Аха Ганжа – Агнеса лан анцәадхазтцоз, иҕәҕәаз ҧҳәысын. Уи ауадаҩрақәа рҿагылара лылшон. "Сан еснагь иаҳлыртцон, аҕарра иҭагылоу ауаа рзы ҳныҳәаларц, ҳрыцхрааларц. Убри азын саб иҧсра аамышьҭахьгьы ҳарҭ ирыцҳахаз ҭаацәарамхеит. Ҳарҭ

ҳцьауси, ҳныҳәареи ала амчра шҳамаз ҳбон, уи акыр иаҧсан”, - илгәалашәоит Ан Тереза.

“Ҳара ҳқалақь аҕар нхаҩцәа ҳара ҳаҩны аҭызҭыҧ рдыруан. Ҳара ҳаҩны аҟнытә знапы ҭацәыз аӡәгьы ддәылымҵыцызт. Еснагь ҳара аӡәы дҳацны крифон. Урҭ ауаа ари адунеи аҟны рыҧсҭазаара ада акгьы змамз ракун”.

Анцәаихаҵаратә аҧсҭазаара алагара

Агнес 12 шықәса анылхыҵуаз илыҵбит, лхы анцәаихаҵара иазылкырц. 18 шықәса лхыҵуан, Ирландиатә акатоликатә аорден данаднакылаз, уи амессионертә амаҵура Индиа иалагон. Уи инаркны лара лан длымбит. 21 шықәса лхыҵуан аберҧҳәыс анлакухаз. Хьӡыс иалылхит Тереза, Ацқьа Тереза Лизтәи лаҳаҭыр азы. Уи Ацқьа амиссианерцәа рыхьчаҩы ҳәа дыҧхьаӡан. 22

шықәса анылхытцуаз Ан Тереза артцаҩыс аусура далагеит Колкутатәи иакымкуа ашколқәа рҿы. Ашкол директорсгьы дыҟан.

Иаарласны зегьы аҽеаԥсахит. Ари 1946 шықәса иҟалит, Дарџьилинг, Гималаи ашьапы атцаҟа. Ан Тереза егьырҭ аберҳәса дрыцны адәыҕбала дцон. Адәыҕба даараӡа иҭәын азы ашьшьаҳа ицон. Ан Тереза илбон амҩақәа зегьы арыцҳацәа рыла иштәыз. Реиҳарак афатә аху рымаӡамзт, амҩақәа рҟны иԥсуан амлакра иагон. Ан Тереза илбон анацәабзиабарала ргәқәа рҟны ишкыдҿархәоз рхылтц. Рхылтц амакра амшала иԥсуаз.

“Еилыскааит Анцәа сара сыҟнытә даҽа акы дшазԥшыз. Еилыскааит сара мап сҳәар акун иҭынчыз аберԥхәыс лыԥсҭазаараҙы, адәахьыҟа сдәылтцыр акун, иҕарыз ауаа рахь. Арҭ ауаа аҳәара шаҭахугьы рыздыруамзт. Арҭ ауаа ацәыуарагьы рылшомзт, избанзар алаҕырӡ рымаӡамзт. Арҭ ауаа сара сныҟәара аан Анцәа исирбит, исеиҳәит, урҭ сара бзиа избар акун…”

Ан Тереза 1950 шықәсазы “ Агәшаҭатә аорден” шьақәлыргылеит. Уи лзы ихықәкы хадан арыцҳара змоу

ауаа рыцхыраара. Илыхәшәтәуан милаҭи, адини, араса еилымхкуа ауаа зегьы. Аҵара длырҵон аӡар хуҷқәа, ачымазыҩцәа дырхылаҧшуан. Аҿкы змаз дырхылаҧшуан, усҟантәи аамҭазы уи згәаӡьуаз ауаа даараӡа имаҷын. Аиҿкаара аус иаарласны Индиатә аҳәаа иахысит, адунеи аҟны Ан Тереза агәшаҭа дыргас дҟалит.

Ацхыраара

Ан Тереза лассы илҳәалон, иҵабыргу абзиабара ацәанырра ада изыҟалом ҳәа. Аҧҳәыс илцәыуадаҩын аӡарцәа рыцхыраара. Избанзар арҭ ауааҧсыра реиҳарак ачымазцәа ракун. Урҭ ацхыраара рҭахын. Ан Тереза

илызбит арҭ ауаа рзы раҧхьатәи ацхыраара амҩагашьа лҵарц. Лара икьаҿыз акурсқәа дырхысит, агәыр ҟаҵашьа лҵеит, ахура аҿызәзәареи, аҿахәашьеи. Акурсқәа данрылга аамышьҭахь Ан Тереза Калкутатәи ахықәа ахь дцеит. Аберҳәса иџьаршьон, излалылшоз ахатәгәаҧхаҩы, аҧхареи, аҭаацәара беа аҟны иааӡаз аҧҳәыс, лхатәы ҧсҭазаара абас еиҧш иҟаз аҭыҧ аҟны лхагара.

Ан Тереза лхаангьы аинтервиу аӡәгьы илҭомзт. Уи аамҭа лара илымамзт, избанзар аҕарцәеи, ачымазцәеи лызҧшын. Уи даараӡа ирацәаны аҧареи, аҳамҭақәеи лгон ибеиаз ауааи, аиҿкаарақәеи рыҟнытә, уи зегьы иаразнак

инылхуан агоспиталь аргыларазы, ахәшәи, афатәи аахуаразы. Уи илҳәалон: “Ауаа ирҳәо ахадара амаӡам, Уара ууыс наугӡалар ауп.”

Ессымшатәи аҧсҭазаара

“Исыҭ алшара сара сыбзиабара ақадагьра акум, сара сыҧсҭазаара аҧышәа ашьақәырҕәҕәара, сцәаынрра амчра ала, сара инасыгӡо сусқәа рнырра иснаҭоит, абзиабара, иамоу аҵааулара зегьы рыла, сара сгәы аҟны алашара ҟазҵо”

Ан Тереза ессқьынагь асаатҭ 4 рзы дгылон. Аныҳәареи, иаарласны шьыжьхьа афареи аамышьҭахь лусура далагон. Ан Тереза егьырҭ аберҳәса иҟарҵоз аус ларгьы иҟалҵон. Уи лара лаамҭа анааилагь, ашьышьма лрыцқьон, амш зегьы аус луан, минуҭк аҧсшьара лымамкуа. Иҟан амшқәа Ан Тереза аӡыжәрагьы данахьымӡоз. Ауаа, Ан Тереза зыхь дыццакуаз “Сара сыуаажәлар” ҳәа акун дышрышьҭаз. Ан Тереза линтузиазми, ааҧсара змамз лусуреи ала зегьы аҧсы рхалҵон. Уи ессымша ҿыцрак лыҧшаауан ауааҧсыра рыцхырааразы.

Ҽнак зны Ан Тереза аҳаирплан аҟны аҳәарала лхы лырхеит, иҷыдоу афатәи, ача ҿаҵақәеи лырҭарц азы. “Ари сара срыцҳацәа рзы исҭахуп. Иҭабуп даараӡа шәыцхыраааразы!”- иралҳәит Ан Тереза иҵьашьаны илыхуаҧшуаз ауаа.

Ан Тереза ауаа рыгәра лгон. Уи агәра лгон ауааҧсыра абзиабареи, абзиара аҟаҵареи азы ииуеит ҳәа. Уи агәра лгон ауааҧсыра аҧсаҧ аҭаразы ииуеит ҳәа.

Ан Тереза ауааӷсыра даараӡа бзиа илбон. Лхатәы ӷсҭазаарала ишьақәлырӷәӷәеит, абзиабара аҵьашьахыра шалшо. Ауаҩы даараӡа аӷсы ӷшӡа имоуп, уи аӷшаӡра ҳарҭ зегьы иҳалоуп. Уи ауааӷсыра рыла агәдура лыман, урҭ рыҟнытә илҵоз рацәаан. Ан Тереза еснагь дмазеиын, аӡәы лхатәы маҵура идгаларазы.

"Сара сгәаанагарала, адунеи аҟны ауаа зегьы иуникалуп, ауаа зегьы даараӡа ахадара рымоуп."

Уи арҭ лажәақәа рыла абзиабара ду шьақәлырӷәӷәоит.

Ан Тереза, хучык, изгыз ҭакәажәык лакун. Уи илашази, иҵааулази алаӷш лыман.

Лнапқәа – уамашәа иубаратәы идууын, аусура аҟнытә ицьацьан. Уи илацәажәоз зегьы рхы ҷыдала ирбон. Зегьы ацәанырра рыман, адунеи аҟны уртә ичыдоу шракуз ала. Ан Тереза усҟак дцәажәомзт, аха лмаҵурала уи Анцәеи, ауаа рымаҵи луан. Уи дгәырӷьаны акун зегьы шыҟалҵоз, уи ауааԥсыра агәырӷьара рнаҭон. Уи аӡәы изы ҷыдала, еилых ҟалҵомзт, ахәаҩы, аӷьыч, аинвалид, ма усҟак ицқьамз ауаа иралхәон: “Уара умацара уҟаӡам!”

Арҭ ажәақәа Ан Тереза лыҩны ахь инеиуа асасцәа иахьагьы ирԥылоит. Ари аҩны Ан Тереза, ихьынҭыз, излымгара ачымазара змаз ауаа рзы иаалыртит. Ан Тереза арҭ ажәақәа – Зегьы зымчу аныҳәара, уи ауаа агәыӷра рнаҭоит. Ари аныҳәара арыцҳацәеи, ихәашабгаха иҟоуи ирыцхраауеит. Ари уи лҿаҭахьы ауп, ҳарҭ зегьы иаҳзаанлыжьит:

“Шәынха !”

Аԥсҭазаара – алшара ауп, уи шәхы иашәырхәар ауп.

Аԥсҭазаара – аԥшӡара, шәцьашьахәла ари аԥшӡарала.

Аԥсҭазаара – агәыхәара, шәцәа иалашәҵа уи

Аԥсҭазаара - агәыхутәы, нашәыгӡа уи.

Аԥсҭазаара – ауадаҩра, ишәыдшәкыл уи.

Аԥсҭазаара – уара еснагьтәи ууал ауп.

Аԥсҭазаара – ахумарра, ахумарҩы уакуха.

Аԥсҭазаара – абеара, иумԥсаҟьан уи.

Аԥсҭазаара – ахатәра, аҵыхәтәанӡа уазгәырҕьа.

Аԥсҭазаара – амаӡа, еилкаа уи.

Аԥсҭазаара – аҿаҭахьа, инагӡа уи.

Аԥсҭазаара – агәаҟра , уаиааи уи.

Аԥсҭазаара – ашәа аума, аҵыхәынӡа иҳәа уи.

Аԥсҭазаара – ақәԥара аума, уқәԥаҩха уаргьы.

Аԥсҭазаара – идырым аума, умшәакуа ушьапы ҭаргыл.

Аԥсҭазаара – ақәҿиара аума, иаанкыл уи аминуҭ.

Аԥсҭазаара – иԥшӡаӡоу аума, иқәумхын уи.

Аԥсҭазаара – уара уԥсҭазаара аума, аҵыхәтәынӡа уазықәԥа.

“Шәԥышәырччара !”

Шәарҭ шгәалаҟазаара ҽеимзар, аӡәы шәгәы нирхазар ма иҽеим акы шәаҳазар, аԥышәырччара амчра шәхы иашәырхәа. Аӡәгьы даншәмыхуаԥшуагьы,

шәђышәырччала. Шәара шәхы иашәырбы ауадаҩрақәа зегьы реиҳа иҳракны шәара шәышгылоу. Шәђышәырчча, шәазхәыц, шәара иӡәӡәоу, имђсуа, наӡаӡатәи шшәаку азы. Шәара шхәы иаҭәашәшьа аччара, уи зны - зынла асаркьа шәанавсуа иҟашәҵала. Иҟалеи нас шәђышәырччара маҷк алахь еиқәызар, Шәшыччалак еиђшҵәҟьа, еилышәкааауеит, шәара шәыуадаҩрақәа арҽеира иашлагаз. Шәарҭ шәхы аҟынгьы иааулам, шаҟа хырҳагара шәзаанагар алшо шәареи, шәааигәара иҟоуи ауаа рзы шәђышәырччара ! Анцәа дрыцхраауеит ауаађсыра, ауадаҩра ађышәырччаралеи, агәырӷьаралеи иађыло. Еснагь зхы иахашшаауа, згәы алаҟам ракум. Ађсҭазаара даҽа уадаҩрак аншәзармазеиуа, шәхы иашәҳәа : “зегьы ари еиҳа акыр еицәахар алшон. Нас…Шәђышәырчча !

“Бзиа ижәба”

Абзиабара шәацәымшәан. Шәгәы ҟьаҟьаӡа иаашәыртты, агәҭаны абзиабара аашәырђшы. Уи азы иаҭахуп, шәареи, егьырҭ агәқәеи агхақәеи,

ашькалԥшыреи аԥшаара аӄәытцра. Шәашьҭала, ишәыԥшаа ауаҩы иҿы аԥшӡареи, абзиареи. Уи шәареи, егьырҭ ауааи аӄазшьа бзиақәа раарԥшраҿы ишәыцхраауеит. Ауаа иҵабыргу абзиабара зылшо, рхатәы аҭагылазаашьа шьҭыхны иқәдыргылом. Урҭ ауаа рхатәы абзиабара зегьы иддырбоит, раӷацәагьы налаҵаны. Бзиа иба – аӄазара, уи аҽеазыӄаҵара аҭахуп, егьырҭ даҽа ахшыҩра арҿиара аӄны изаҭаху еиԥш. Ибзиан, аҳақьымцәа, амузыкантцәа, асахьаҭыхҩцәа, аспортсменцәа саатла рыҽешазыӄарҵо еиԥш аҽеазыӄаҵара.

Аспортсменцәа саатла аус руеит рхатәы алшаракәеи, рыхшыҩи аиӷьтәразы. Абзиабарагьы абас еиԥш азнеира атахуп. Раԥхьаӡатәи ауадаҩра аан аӡәы ибзиабара ҳаҟәытцыр, уи ала ҳара ҳабзиабара ҳзырҿиом. Абзиабара ҳамамзар акгьы иаԥсам, ҳнасыԥдаха ҳаанхоит.

Ашьтахьажәа

Ан Тереза 1979 шықәса, абтцарамзазы Нобель ипремиа ланаршьеит. Афонд зегьыи, иара убас еигьырт аԥаракәа илымази амиссиа аус азы иныхын. Насгьы Нобель ипремиа илаанаршьаз ала даҽа хырҳагаракгьы лоуит; уи

илылшеит усҟак лыбжьы ҭымгака аха ирцьбараны аамҭала аибашьра аанкылара. Иаҳҳәап Беирут аҟны, уаҟа уи 37 мшы, уаҟа иҟаз ахуҷқәа ралгаразы илҭахыз аамҭазы, илылшеит аибашьра аанкылара ! Уи ҳәарада даараӡа имаҷуп адунеи зехьынцьара иҵааулоу

апроекткәа ирҿаурҧшозар ...Аха ауаҩы иҧсҭазаара акгьы иаҧсам, аус аиқәырхара ианазку.

Ан Тереза 87 шықәса зылхыҵуаз дыҧсит. Уи лаамышьҭахь лареи, лажәақәеи, агоспиталькәеи, амедеҳәшьцәаеи, зыҧсра иахырҧаз ауаа рацәеи рзы зхы ақәызҵаз ауаҩы рыгәқәа рҿы даанхит.